

Dr. Manca Košir, SKUPNOST – PROSTOR UČENJA ODLIČNOSTI, 24. 11. 2016

Manca Košir pravi, da je srečna, da živi v tem času, saj ima priložnost opazovati rojevanje novega sveta, sveta skupnosti, sveta lepote, sodelovanja ... Veliko ljudi namreč že ve, kaj je potrebno, da se bo ohranila civilizacija, zato ustanavljajo ekološke vasi, drugačna mesta. Pred rojstvom novega sveta pa umira stari, to pa zgleda tako, kot če bi zmaj sekal glave, vihti z repom in vznemirjeno uničuje vse, kar more.

Jonathan Haidt v svoji knjigi **Hipoteza o sreči** (Antična modrost in filozofija na preskusu pri moderni znanosti) razmišlja o tem, da je dobro, če imamo težave. V času težav imamo namreč priložnost prepoznati svoje moči. Poleg tega so težave neke vrste sito, pokaže se, kateri ljudje so res pravi ljudje. Med vojno imajo ljudje priložnost videti, da smo si pravzaprav enaki in da si je potrebno pomagati. Manca Košir je navedla primer izkušnje svoje babice, ki je med drugo svetovno vojno doživela, da je več ljudi postavilo roko pod bajonet, ki je prebil strop bunkerja, da sovražnik ne bi odkril, da stojijo na bunkerju. V hudi stiski se je pokazala izjemna moč in pogum ljudi.

Kadar pa je človek v težavah, je potrebno poprositi za pomoč. Nevarno je le tisto, kar nas zasušnjuje, ne pa tisto, kar nam pomaga. Enako je s tehnologijo. Včasih je prositi za pomoč spet priložnost, da spoznaš, kdo je in kdo ni sebičen, in ugotoviš, s kom se ne smeš več družiti.

Naučiti pa se moramo precejati tudi čas, ne samo ljudi. Vedeti je treba, kam se spleča vlagati svoj čas, kam pa je nesmiselno. Pomembno je le to, kar je sedaj. Čim več dajmo drug drugemu v tem trenutku. Ni važno, kaj bo, še manj je važno, kaj je bilo. Manca Košir pravi, da je najbolj neumno vprašanje, kaj če moj otrok ne bo dobil službe. Važno je, da otrok počne tisto, kar ga zanima. Pomembno je razvijati odličnost, potem je večja možnost, da ti uspe.

Kaj pa odličnost sploh je?

Prva, zelo pomembna stvar je, da **odkriješ svojo strast, da odkriješ svoj »element«**. Ken Robinson v svoji knjigi **V elementu** (Ko odkriješ svojo strast, se vse spremeni) pravi, da nas to, da odkrijemo svoj element, izpolni. Poleg tega verjame, da bodo nov, prihajajoč svet razvili ljudje, ki so odkrili svojo strast in se predali svojemu delu.

Druga stvar, ki je pravzaprav predpogoj, da postaneš odličen, je, da **najdeš »svoje plemo«**. To so ljudje, ki verjamejo v isto stvar. To je lahko družina, razširjena družina, prijatelji, sosedge ... Problem pa je v tem, ker vse manj gradimo svoja plemena. Tega se morajo otroci naučiti. Najbolj se to da učiti v skupnostih, torej v šoli. Učenci, dijaki morajo čutiti pripadnost svoji šoli, učitelji pa morajo pokazati, da jim je mar za učence in da so pripravljeni skrbeti za njih in jim pomagati. Prav tako pri razvoju odnosa do svojega plemena pomagajo rituali, prazniki, slavljenje rojstnih dni in uspehov. **Le v skupnosti se lahko razvije odličnost**. Bob Dylan v svojem rodnem kraju Duluth v Minnesoti ni našel svojega plemena, štopal je v New York, tam je bil nekaj časa celo brezdomec, potem pa je našel svoje »plemo«, znotraj katerega je razvijal svoj talent.

Konfucij pravi, da je **odličen človek moder človek. Moder človek pa je tisti, ki se posveča skrbi za ljudi**. Odličen človek postavi težavo spredaj, plačilo pa zadaj. Ne stori drugemu, česar nočeš, da drug stori tebi.

Podobno pravi Jezusovo zlato pravilo: **»Vse torej, kar hočete, da ljudje vam storé, tako storite tudi vi njim.«** To je pravzaprav osnovno pravilo etike, vprašanje pa je, koliko se tega držimo.

Manca Košir pravi, da k odličnosti sodi tudi **lepota**. Lepoto lažje prepoznaš, če si načitan. Potrebno je brati. Četrtnina Slovencev je funkcionalno nepismenih, polovica populacije sploh ne bere.

Notranji vodnik gospe Mance Košir je Leo F. Buscaglia, ki je napisal knjigo Živimo, ljubimo in se učimo, iz katere je čudovit odlomek, ko mati v dobrih časih hrani zaslužek v steklenici na vrtu in v slabih časih porabi prihranjeno za slavljenje tega, da ima nekaj prihranjeno ...

Aristotel je na zelo preprost način ločil dobro od odličnega; dober kitarist igra kitaro dobro, odličen kitarist pa odlično. **Za dosego odličnosti pa je potrebno gojiti vrline umirjenosti, zmernosti, obvladaniosti, tudi vzdržnosti, ki je nasprotje mehkužnosti.** Tudi Konfucij govori o vrlinah odličnega človeka, te so krepost **človečnosti, vzajemnosti, empatije. Poudarjal je tudi kreposti pravičnosti, iskrenosti, strpnosti, skromnosti, tudi vljudnosti.** Afričani pravijo, da dober zdravnik obvlada medicino, predvsem pa je dober človek.

Dr. Anton Trstenjak v knjigi **Po sledih človeka** pravi, **da je odličen človek srečen človek, srečen pa si, če slediš svojemu smislu, če dobro misliš, če si nesebičen in potrpežljiv.**

Pri doseganju odličnosti pa nas najbolj ovira slaba komunikacija. Tudi te bi se morali učiti v šoli, tako kot Skandinavci, ki imajo v rednem predmetniku predmet nenasilna komunikacija. Komunikacija pa v bistvu pomeni deliti kaj s kom, spraviti skupaj, povezava, zveza, skupnost, ne pa zgolj izmenjava sporočil. Tega bi se lahko naučili iz knjige **Skrivno življenje dreves** (Kaj čutijo drevesa, kako se sporazumevajo - odkrivanje skritega sveta) avtorja Petra Wohllebna. Gozd nas lahko nauči življenja in medsebojne komunikacije. V gozdu se drevesa vse dogovorijo, ne tekmujejo med seboj, ampak sodelujejo. Posamezno drevo ne more nikoli biti uspešnejše kot gozd, ki ga obdaja. Gozd skrbi za šibkejšo, če človek poseže in izseka slaba drevesa, oslabi cel gozd. Manca Košir pravi, da je gozd dokaz, da človek ni krona stvarstva.

Pomembno je, da se v komunikaciji ukvarjamo s čustvi, ne samo z razumom. V Društvu za pomoč umirajočim Hospic ugotavljajo, da ko nekemu umre svojec, se komunikacija drugih z žalujočim prekine. Neka gospa je povedala, da je po smrti moža socialno umrla tudi sama.

Na vprašanje iz občinstva, kakšna je dobra šola, je Manca Košir povedala, da civilna iniciativa Kakšno šolo hočemo vsakemu ministru odnese svoj manifest. V manifestu so glavni poudarki sledeči:

- Na pedagoške fakultete bi se smeli vpisovati le ljudje, ki si želijo biti učitelji in ki so za to talentirani, ne pa tisti, ki imajo določeno število točk na maturi.
- Učitelji bi morali imeti višjo plačo kot zdravniki, saj mora biti učitelj zadovoljen.
- Učitelj bi moral delati tisto, kar želi, saj vsak učitelj ve, kaj mora učenec znati, kaj je pomembno. Hkrati pa se morajo učitelji zavedati, da je avtonomija tudi zelo velika odgovornost in si jo le redki želijo.

Mlade se lahko navduši za branje s tem, da jim daš za brati zanimive knjige.

Nihče ni popolnoma zadovoljne s svojimi starši, to je pač treba zdržati. Dobri starši znajo postavljati meje, ki otroku dajejo varnost, znajo reči ne, saj mora otrok občutiti, kdo je gospodar.

Za konec nam je Manca Košir prebrala pesem F. Milčinskega Ježka, Prižgimo luč!

LJUDJE, PRIŽGIMO LUČ! Naj luč na ceste sije!

Iz oken vsake hiše

naj prek dežel in mej

srebrno cesto riše,
da bomo šli po njej.
PRIŽGIMO LUČ, LJUDJE! Naj luč na ceste sije!

LJUDJE, PRIŽGIMO LUČ! Naj luč na ceste sije!
Za otroke naše male:
ko njihov bo ta svet,
naj vrt jim bo, ne skale,
kot bil milijon je let.
PRIŽGIMO LUČ, LJUDJE! Naj luč na ceste sije!

LJUDJE, PRIŽGIMO LUČ! Naj luč na ceste sije!
Prižgimo jo vsi hkrati, po celem svetu hkrati,
da bodo – kdove odkod –
utrjeni soldati
domov spet našli pot.
PRIŽGIMO LUČ, LJUDJE! Po celem svetu hkrati!

LJUDJE, PRIŽGIMO LUČ! Po celem svetu hkrati!
Naj sveti kdo ve kam,
saj kdaj že plamen sveče
pokaže pot do sreče,
človeku, ki je sam.
PRIŽGIMO LUČ, LJUDJE! Po celem svetu hkrati!

Ken Robinson
in Lou Aronica

V ELEMENTU
Ko odkriješ svojo strast, se vse spremeni

Po predavanju zapisala Saša Bogataj Suljanović